

Hoeveel leraren scoren onvoldoende?

Tien procent van de leerkrachten in het basisonderwijs legt de leerstof onvoldoende uit en moet dus nodig worden bijgeschoold. In het vmbo (exclusief vmbo-t) en havo is dat 7% en in het vwo 4%. Dat konden we deze week in hoofdstuk 9 van het Onderwijsverslag 2010/2011 van de Onderwijsinspectie lezen.¹ De cijfers zijn totstandgekomen op basis van 3845 lesobservaties. Doorgaans werd per leraar één les geobserveerd.

Maar met die cijfers is iets gek aan de hand. In tabel 9.2a (basisonderwijs) is gerapporteerd dat 90% van de lessen als voldoende is beoordeeld, terwijl tabel 9.3a (vmbo en havo) bericht dat 93% van de lessen als voldoende is beoordeeld dan wel niet beoordeeld kon worden. Er wordt dus met twee maten gemeten: in het basisonderwijs hebben de lessen die niet op stofuitleg beoordeeld konden worden, ten onrechte de score 'onvoldoende' gekregen.

Er is nog méér mis met de conclusies van de Onderwijsinspectie. Hoofdstuk 9 doet uitspraken over het percentage incompetent leraren (leraarskwaliteit), maar de lesobservaties laten slechts conclusies toe over het percentage lessen van onvoldoende kwaliteit (leraarsgedrag). Over leraren die in de geobserveerde les door tijdgebrek niet aan adequate stofuitleg toekwamen, wordt ten onrechte geconcludeerd dat ze niet over de nodige competentie beschikken om de stof duidelijk uit te leggen. Volgens de Inspectie moeten ze per omgaande naar vakinhoudelijke of vakdidactische bijscholingscursussen worden gestuurd, terwijl ze misschien alleen maar in hun lesplanning tekort zijn geschoten.

In onderstaande tabel wordt samengevat wat er in methodologisch opzicht mis is met de conclusies van de Onderwijsinspectie:²

- Wat het basisonderwijs betreft, zijn de waarnemingen ad 2.5 (en 1.5) ten onrechte als onvoldoende gescoord.
- In de rapportage is niet verantwoord hoe de waarnemingen ad 2.2 gescoord zijn.
- De onvoldoende scores ad 2.3/2.4 zijn in de rapportage automatisch geïnterpreteerd als een indicatie van 1.4, waarbij interpretatiemogelijkheid 1.3 dus ten onrechte is uitgesloten.

1. Heeft de leraar in deze les laten zien dat hij de leerstof duidelijk kan uitleggen?	2. Is de leerstof in deze les duidelijk uitgelegd door de leraar?
1.1/1.2 Ja, hij bleek de leerstof duidelijk te kunnen uitleggen.	2.1 Ja, hij heeft de leerstof voldoende uitgelegd.
1.3 Ja, hij bleek het wel te kunnen, maar er waren factoren waardoor hij <i>minder</i> uitleg gaf dan onder de gegeven omstandigheden nodig was.	2.2 Ja, maar hij gaf eigenlijk <i>teveel</i> uitleg (dus meer dan nodig was om de leerdoelen te bereiken).
1.4 Nee, hij bleek het niet te kunnen en hij gaf dus niet de uitleg die onder de gegeven omstandigheden nodig was.	2.3/2.4 Nee, hij heeft de leerstof onvoldoende uitgelegd.
1.5 Nee, hij heeft onvoldoende laten zien of hij de leerstof duidelijk kan uitleggen, aangezien hij in deze les geen leerstof hoefde uit te leggen.	2.5 Deze vraag is niet van toepassing, aangezien hij in deze les geen leerstof hoefde uit te leggen.

Wes Holleman

weblog onderwijs 18-4-2012

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw/documenten-en-publicaties/brochures/2012/04/17/de-staat-van-het-onderwijs-onderwijsverslag-2010-2011.html> (17/4/2012)

² Waar 'hij' staat moet uiteraard 'hij of zij' worden gelezen.